

Czy warto hodować simentale?

Autor: dr hab. inż. Maciej Adamski

Data: 20 sierpnia 2019

W dobie coraz większego zapotrzebowania na żywność i to wysokiej jakości, poszukujemy wciąż racjonalnych rozwiązań. Czy hodowla simentali opłaca się?

Ludzi na planecie Ziemia przybywa, a pracujących na roli ubywa. Intensyfikacja produkcji środkami konwencjonalnymi prowadzi do coraz dalej idących w wytwarzaniu pożywienia kompromisów, niestety często kosztem jej jakości. Rolnicy wciąż zadają sobie pytanie ile za ile? Natomiast konsument staje się bardziej świadomy i wymagający. Jest wstanie zapłacić dużo więcej za produkty, ale o najwyższej jakości. Niekończący się proces sprostania wymaganiom rynku zmusza do podejmowania nowych decyzji. Zwiększać wydajność czy.....?

Dwukierunkowość, bardzo dobre wykorzystanie pasz objętościowych, odporność na choroby to tylko niektóre zalety tej rasy

Czy hodowla simentali jest korzystna?

W tej sytuacji w hodowli bydła o simentalach można mówić tylko dobrze. Do zalet tej rasy można zaliczyć: dwukierunkowość, bardzo dobre wykorzystanie pasz objętościowych, odporność na choroby, łatwość w aklimatyzowaniu się do trudnych warunków środowiskowych, dobrą płodność, długowieczność, skład mleka, predyspozycje do różnych systemów opasania, łagodny temperament. Dodatkowo jest to bydło sprzyjające korzystnemu wynikowi ekonomicznemu.

Hodowla simentali na świecie

Bydło rasy simentalskiej (cz. Český strakatý skot, niem. Fleckvieh, wł. Pezzata Rosa, fr. Montbeliarde) należy do najbardziej popularnej i najliczniejszej, obok holsztyńsko fryzyjskiej, rasy bydła na świecie. Utrzymywane jest prawie na wszystkich kontynentach w zróżnicowanych warunkach środowiskowych i klimatycznych, **a europejska populacja liczy około 17 mln sztuk.**

Pogłowie simentali w Polsce

W polskiej hodowli korzystne zmiany obserwuje się od 1995 roku, kiedy to powstaje Polski Związek Hodowców Bydła Simentalskiego. Ostatnie lata to dynamiczny wzrost liczby simentali. Następuje również systematyczna odbudowa populacji aktywnej krów. Obecnie w Polsce populacja tego bydła kształtuje się na poziomie około 50 tys. sztuk, tj. około 1,5% pogłowia bydła. Krowy uzyskują średnią wydajność mleka około 6,5 tys. l, przy zawartości białka około 3,4% i tłuszczu powyżej 4%. **Jednak cenniejsza od ilości pozyskiwanego mleka jest jego jakość.**

Dwukierunkowy typ użytkowania simentali

Priorytetem działania w zakresie krajowej populacji jest utrzymanie i doskonalenie zwierząt, zgodnie z życzeniem hodowców, dwukierunkowego typu użytkowania. Simentale cenione są przez tych, którzy mogą ukierunkować się na produkcję mleka z jednoczesną produkcją żywca lub nawet odwrotnie – produkcji żywca bez rezygnacji z produkcji mleka. W październiku 2015 r. na mocy upoważnienia MRiRW, rozpoczęto realizację zadań z zakresu oceny cech produkcji mięsa. Ocena wartości użytkowej w zakresie tych cech prowadzona jest METODĄ „C”. Określanie masy ciała i stopnia umięśnienia dokonuje hodowca oraz pracownik PFHBiPM.

Simentale należą do ras wczesnie dojrzewających

Cechy bydła rasy simental

Simentale to bydło o umaszczeniu przeważnie plamistym, żółto lub czerwono – białym, z białymi kończynami i głową. Typ mleczny charakteryzuje duży kaliber z silnie podkreślonymi cechami mięsnymi. Simentale należą do ras wczesnie dojrzewających, dlatego inseminacja jałówek zalecana jest po 16 (16-18) miesiącu życia. **Wartość indeksu inseminacyjnego osiągać można na poziomie 1,6.** Zarówno w stadach mlecznych jak i mięsnych tej rasy nie obserwuje się porodów problematycznych (ciężkich). Nawet w stadach mięsnych odsetek porodów łatwych, niewymagających interwencji lekarskiej, wynosił 98%. U pierwiastek 97%, natomiast powyżej 4 laktacji 99%. Jest to bydło długowieczne, a ilość urodzonych cieląt w ciągu życia krowy może wynosić nawet 16 sztuk. Wydajność mleczna w kolejnych laktacjach nie zmniejsza się tak szybko i może trwać na dobrym poziomie nawet do 9 laktacji. W dużych fermach żywienie opiera się na dawkach TMR, wykonywany dla całego stada – warunek konieczny, stado musi być wyrównane genetyczne.

Jakie jest mleko od simentali?

Bydło tej rasy jest również przydatne pod względem produkcji mleka o specyficznych walorach białka. Producenci serów cenią sobie taki surowiec, bo na jednostkę produktu potrzeba mniej mleka niż w przypadku innych ras bydła. Powiązane jest to z poziomem zawartości białka, który u krajowych simentali wynosi ponad 3,4%. Zawartość kazeiny kształtuje się na poziomie około 2,56%, a dodatkowo częstotliwość występowania genu kappa-kazeiny jest wyższa niż u innych ras. Jednocześnie nie można pominąć faktu, że wyższa zawartość kazeiny zwiększa antygenowość mleka, co może być szczególnie istotne przy narastającej zachorowalności wśród ludzi na alergię pokarmowe. Ponadto mleko pozyskiwane od krów simentalskich ma specyficzne właściwości dietetyczne, co wynika z niskiej zawartości cholesterolu i kwasów nasyconych, a większej zawartości kwasów wielonienasyconych, w tym omega-3.

Inne zalety rasy bydła simental

Simentale charakteryzują się dużą odpornością na choroby, w tym również na mastitis, co dla hodowców ma ogromne znaczenie. Cechują się także dobrą twardością rogu racicowego. W stadach mlecznych łatwość wcieleni, dobra zdrowotność manifestująca się o wiele rzadszą zapadalnością na choroby, w tym metaboliczne (porażenie poporodowe, ketoza). Wysoka wydajność może być osiągnięta przy odpowiednim zarządzaniu stadem. Również w przypadku tej rasy ważna jest systematyczna ocena kondycji. Same zasady oceny metodą BSC są takie same, jednak zalecana kondycja w poszczególnych stadiach laktacji jest odmienna od rasy HF. Optymalna kondycja dla krów wchodzących w okres zasuszenia to 4,0 pkt. W tym okresie także u simentali niedopuszczalny jest wzrost kondycji, tkanka tłuszczowa nie powinna się nadmiernie odkładać. W szczycie laktacji dopuszczalny jest spadek kondycji do 3,25 pkt. Natomiast od 180 dnia laktacji powinna być ona sukcesywnie odbudowywana. Zalecana kondycja dla jałówek wysoko cielnych to 3,5-3,75 pkt. **Z badań własnych wynika, że w szczycie laktacji nie dochodzi do wyraźnego deficytu energii, a lipoliza nie jest tak nasiloną jak u krów HF.** Możliwości te nie są jednak nieograniczone, przy drastycznym niedoborze energii w szczycie laktacji również należy liczyć się z ryzykiem wystąpienia ketozy.

Zawartość kazeiny kształtuje się na poziomie około 2,56%, a dodatkowo częstotliwość występowania genu kappa-kazeiny jest wyższa niż u innych ras.

Jakość opasu simentali

Budowa ciała i dobre umięśnienie sprawiają, iż simentale są równocześnie rasą nadającym się do różnego typu opasu. Potrafią dobrze wykorzystywać paszę, zwłaszcza na użytkach zielonych. W opasie intensywnym buhajki w wieku jednego roku osiągają masę 450 kg, przy przyrostach dobowych 1200-1300 g. Mięso simentali charakteryzuje się umiarkowaną marmurkowatością przy zachowanym dwukierunkowym typie użytkowym. Wydajność rzeźna przekracza 60%. Mięso jest delikatne, dobrej jakości, lekko przerośnięte tłuszczem. Marmurkowatość odzwierciedla ilość i rozmieszczenie tłuszczu śródmięśniowego na przekroju poprzecznym mięśnia. Umiarkowana marmurkowatość, jednolicie rozmieszczona, jest cechą jakościowo pożądaną wpływając pozytywnie na walory kulinarne mięsa.

Masa ciała i przyrostyienne cieląt odchowanych przy krowach matkach [Dobicki i in. 2005]

Rasa	Masa ciała (kg)				Przyrosty dobowe (g)	
	Po urodzeniu		W wieku 210 dni		J	B
	J	B	J	B		

Limousin	39,1	43,14	220,09	287,03	861	1164
Hereford	36,35	39,23	203,14	294,76	794	1217
Simental	38,98	40,05	219,36	313,07	859	1296

Nakłady finansowe poniesione na wartościowy i zdrowy materiał hodowlany oraz na organizację bazy paszowej w dużej mierze rzutują na efektywność produkcji. Zakup dobrego materiału hodowlanego, z pewnego źródła, na pewno się opłaci, bardziej niż tańszy o niepewnym pochodzeniu. Natomiast wysokie inwestycje i drogie budownictwo inwentarskie jest tu zbędne.

Krzyżowanie z simentalami

Coraz częściej wykorzystuje się tę rasę do krzyżowania z innymi rasami, aby poprawić ich zdrowotność, parametry jakościowe mleka i mięsa. Krzyżowanie towarowe pozwala wykorzystać efekt heterozji. Mieszańce charakteryzują się wyższymi przyrostami, wyższą jakością mięsa (dobre umięśnienie przy małym otłuszczeniu) oraz lepszym wykorzystaniem paszy. Cielęta pochodzące od krów czarno-białych po buhajach simentalskich mają po urodzeniu stosunkowo niską masę ciała (35-40 kg). Trudne porody pojawiają się tutaj sporadycznie. Potomstwo ma białą głowę, czasem z ciemnymi okularami. Buhajki mieszańce stanowią bardzo dobry materiał opasowy. Wykorzystując krowy-matki w przypadku wcieleń zimowych można na jesień uzyskać odsadki o masie ok. 300 kg. Wydajność rzeźna takiej młodzieży jest wysoka, a tusze są cięższe, dłuższe i lepiej umięśnione. Użycie buhajów tej rasy do krzyżowania towarowego ma tę dodatkową zaletę, że potomstwo płci żeńskiej można z powodzeniem użytkować w produkcji mleka. W stadach typowo mlecznych można stosować krzyżowanie naprzemienne.

Zawartość kazeiny w mleku od simentali kształtuje się na poziomie około 2,56%, Częstotliwość występowania genu kappa-kazeiny jest wyższa niż u innych ras

fot. Fotolia

Krzyżowanie wypierające z simentalami

Krzyżowanie wypierające jest metodą tanią, jednak długotrwałą. Oczywiście zaletą jest to, iż nie ma nakładów na zakup materiału hodowlanego i problemów z aklimatyzacją. Krzyżowanie to polega na inseminowaniu krów innej rasy (np. HF) i ich potomstwa żeńskiego tylko nasieniem buhajów simentalских. Takie postępowanie w ciągu 4-5 pokoleń spowoduje prawie całkowite zbliżenie rasy wypieranej do wypierającej.

Dla jakich gospodarstw nadają się simentale

Reasumując rasa simentalська ma szczególne znaczenie dla gospodarstw, które chcą ukierunkować się na produkcję mleka z jednoczesną produkcją żywca. Ze względu na doskonałe wskaźniki płodności tego bydła, odporność na schorzenia, dobre wykorzystanie pasz, długowieczność, solidne kończyny, nadają się również do chowu intensywnego w oborach wolnostanowiskowych. Nakłady na dawkę TMR nie są tak wysokie jak w przypadku krów holsztyńsko-fryzyjskich. Młódzież rzeźna do wagi 300 kg uzyskuje wysoką cenę, nie mówiąc już o cenie wysoko cielnych jałówek. Jakość mleka przerobowego tej rasy jest również ważnym jej walorem. W rachunku ekonomicznym liczy się nie tylko wydajność, lecz również koszty jej uzyskania. Stada utrzymywane ekstensywnie (mięsne) lub mieszańce mogą stanowić podstawę zysku dla hodowcy.

Czytaj więcej artykułów eksperta:

[Kiedy krzyżowanie międzyrasowe jest wskazane?](#)

[Od czego zależy jakość wołowiny kulinarnej?](#)

[Jaka jest sytuacja w hodowli bydła mięsnego w Polsce?](#)